

Administrativa enheten

Helena Heintz, 0418-47 51 14
helena.heintz@svalov.se

**Remiss, Promemoria 2016-06-21: Ett nytt
ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande
unga och barn****Beslut**

Kommunstyrelsen antar föreliggande yttrande som sitt eget och översänder det till Regeringskansliet.

Beskrivning av ärendet

Regeringen har framlagt förslag till ändringar i systemet för ersättning för mottagandet av ensamkommande barn och unga. Detta har översänts på remiss med sista svarsdag 2016-08-24. Svalövs kommun är inte utsedd remissinstans, men har valt att svara ändå.

Förvaltningen har skrivit ett förslag till yttrande, daterat 2016-07-25.

Birgitta Jönsson
Kommunstyrelsens ordförande

Delegeringsbeslut enligt kommunstyrelsens delegeringsordning 2016-02-15, § 28,
Administrativa ärenden, punkt 15.

Promemoria 2016-06-21: Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande unga och barn

Sammanfattning

Svalövs kommun instämmer i att det finns ett omfattande behov av förenklade regler kring de statliga ersättningarna till kommuner för kostnader för mottagandet av ensamkommande barn. Det är en god idé att genom tillämpandet av schabloner i större utsträckning möjliggöra förhandsutbetalningar och avskaffa processen med omfattande ansökningsförfaranden.

De i promemorian föreslagna schablonerna för är dock mycket lågt satta och riskerar att i stor utsträckning försvåra kommunernas ekonomi. Vidare saknas i förslaget helt möjlighet för kommunerna att få ersättning för administrativa kostnader utöver den schablon som föreslås täcka bland annat utrednings- och uppföljningskostnader hos socialtjänsten. Administrationen innebär för kommunerna idag en mycket stor kostnad för på såväl utbildnings- och socialtjänstsidan som på överförmyndariets sida. Enligt framlagt förslag kommer dessa kostnader fortsatt att i stor utsträckning behöva finansieras av kommunerna själva.

Vidare saknas i förslaget en särskild ersättning för kostnader för god man för asylsökande ensamkommande barn. Att kostnaden ersätts genom en separat ersättning anses av Svalövs kommun som nödvändigt dels eftersom kostnaden för god man för ensamkommande är en stor utgiftspost för kommunerna och dels eftersom de faktiska kostnaderna för dessa poster uppbärs av boendekommunen och inte av anvisningskommunen.

Slutligen anses den tid inom vilken kommunerna, efter lagens ikraftträdande, har möjlighet att ansöka om ersättning enligt nu gällande regelverk vara alldeles för kort.

Svalövs kommuns synpunkter

Avsnitt 3.3

En särskild schablonersättning bör ersätta kostnader för god man samt administrativa kostnader hos överförmyndarenheten i boendekommunerna. Vidare bör schablonen för kostnader för god man sättas högre än det utrymme som lämnats för insatsen i framlagt förslag.

Vilken kommuns överförmyndare som är behörig att fatta beslut i och granska ett ärende om godmanskap beror enligt föräldrabalken 16 kap 2 § på vart det ensamkommande barnet vistas. Det vistelsebegrepp som används i föräldrabalken syftar till den ort där barnet har sin huvudsakliga dygnsvila, d.v.s. den ort där barnet faktiskt bor. Till följd av detta är det överförmyndaren i boendekommunen som får kostnader för god man samt administrationen kring ärendet och inte nödvändigtvis anvisningskommunen. För det fall socialtjänsten beslutar att placera barnet i en annan kommun (boendekommunen) så blir konsekvensen enligt det framlagda förslaget att boendekommunen tvingas uppbära en kostnad för god man för vilken möjlighet till statlig ersättning saknas. Således bör en separat ersättning utgå till boendekommunen för kostnader för god man. Denna ersättning kan utgå i form av en schablonersättning.

Godmanskapet är ett löpande uppdrag som kvarstår så länge rekvisiten i lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn uppfylls. Arvode till god man utgår löpande och således blir kostnaderna för detta högre ju längre godmanskapet kvarstår. Med hänvisning till Migrationsverkets handläggningstider är det idag inte ovanligt att ett ensamkommande barn är asylsökande under ca 12-18 månader. Den arvodesnivå som Svalövs kommun tillämpar och som även många andra kommuner tillämpar, innebär att den faktiska kostnaden för godmanskapet normalt är mellan 40 800-61 200 kronor per barn, exklusive kostnader för tolk, reseersättning och kostnadsersättning.

Även om lagstiftarens syfte är ge kommunerna ekonomiska drivkrafter för att begränsa kostnaderna framstår det enligt Svalövs kommun som uppenbart att den föreslagna schablonen i fråga är mycket lågt satt.

Uppdraget som god man är ett frivilligt uppdrag. Det innebär i praktiken att de gode männen ofta behöver det ekonomiska incitamentet för att anmäla sig som frivilliga att utöva dessa uppdrag. En låg statlig ersättning för kostnader för gode män riskerar att lämna mindre kommuner i en situation där uppdragen inte går att tillsätta utan att det innebär enorma kostnader för kommunen.

Avsnitt 3.4

Föreslaget system med en automatisk enhetlig schablon för placeringar av ensamkommande barn anses ändamålsenlig men den föreslagna ersättningsnivån är mycket låg.

I promemorian görs antagandet att den nya boendeformen "stödboende" som infördes i början av året ska komma att kunna användas i stor utsträckning för gruppen i fråga. Detta antagande görs trots att boendeformen enbart ska användas för barn i åldern 16-17 år i undantagsfall. Det är visserligen troligt att i den mån boendeformen används kan den komma att leda till att snittkostnaden för boende per individ minskar. Den förväntade tillämpningen av denna boendeform bör dock anses vara marginell i förhållande till andelen placeringar i HVB-hem och familjehem.

Avsikten med de låga schablonersättningarna anges i promemorian vara att begränsa statens kostnader samt ge kommunerna ekonomiska drivkrafter att välja billigare boendelösningar i större utsträckning. På grund av den stora mängden asylsökande ensamkommande barn under 2015 har dock kostnaderna per barn och dygn för boende för ensamkommande barn drivits upp. Sett till detta torde det anses uppenbart att kostnaderna för placeringarna i de allra flesta fallen kraftigt överstiger den i avsnittet föreslagna schablonen.

Risken med ett genomdrivande av framlagt förslag är att det kan komma att leda till minskad hänsyn till barnets bästa när placeringar görs. Det framstår vidare för Svalövs kommun som omöjligt, så som marknaden kring boenden för ensamkommande ser ut idag, att placera samtliga till kommunen anvisade barn

på ett sätt som föranleder att den genomsnittliga kostnaden per dygn närmar sig schablonbeloppet om 1350 kronor.

Avsnitt 3.5

Svalöv kommun instämmer i förslaget.

Förslaget anses ändamålsenligt och den administrativa bördan för dessa ansökningar bedöms som liten.

Avsnitt 3.6

Den föreslagna schablonen är lågt satt men systemet för berättigande av ersättningen är ändamålsenligt.

Det anses av Svalövs kommun lämpligt att i enlighet med framlagt förslag låta ersättningen för kostnader för boende för ensamkommande unga med uppehållstillstånd vara oberoende av om det finns ett placeringsbeslut för den unge. Det anses ändamålsenligt att på förslaget sätt motivera till att kommunen ska erbjuda utbildning på gymnasial nivå för målgruppen i fråga.

Den beräknade schablonen anses dock vara lågt satt. Detta dels med hänsyn till att den nya modellen med stödboenden ännu får anses förhållandevis obeprövad och dels med hänsyn till kostnaderna för andra boende alternativ.

Det får anses oklart i vilken mån stödboenden kan komma att användas i praktiken. Det får vidare anses oklart vad de faktiska kostnaderna för boende formen kommer att uppgå till.

Vidare är den boendeform som används i störst utsträckning idag, för ensamkommande unga med uppehållstillstånd som uppbär CSN i Svalövs kommun, HVB-hem. En schablon om 750 kronor per dygn är således ett mycket lågt satt belopp.

Avsnitt 3.8

Svalöv kommun instämmer i förslaget.

Ersättning för faktiska kostnader för dessa placeringar anses ändamålsenliga. Administrationen för dessa ansökningar beräknas bli liten.

Avsnitt 3.9

Den tid, inom vilken kommunerna kan ansöka om ersättning för kostnader enligt nu gällande regelverk, är för kort för att kommunerna ska ha en chans att uppbära full ersättning på det sätt som de har rätt till.

Enligt nu gällande regelverk har kommunerna rätt att ansöka om ersättning för kostnader för ensamkommande barn och unga kvartalsvis i upp till ett år efter det att kvartalet, för vilket ansökan, gäller löpt ut. Framlagt förslag innebär att denna tid halveras i och med övergången till det nya systemet. Syftet med detta anges vara att begränsa den administrativa bördan hos Migrationsverket.

Efter den stora ökningen av ensamkommande barn och unga i Sverige under 2015 har kommunerna haft mycket stora kostnader för denna grupp. Det komplicerade återsökningssystemet som nuvarande regelverk har orsakat har inneburit en enorm administrativ börda inte bara för Migrationsverket utan även för kommunerna. Det komplexa systemet kräver stora resurser och stor kompetens hos kommunerna. För att kommunerna ska ha en möjlighet att hinna med denna administration i övergången till det nya systemet så krävs att tiden inom vilken kommunen kan ansöka om ersättning inte förkortas på förslaget vis. De föreslagna reglerna om ikraftträdande riskerar nämligen enorma ekonomiska förluster hos kommunerna.
